Ministry of Higher Education and Scientific research

بەش: زمانی کوردی

کۆلێژ: پەروەردە/ شەقڵاوە

زانکۆ: سەڵاحەددین

بابەت: ڕێزمانی بەراورد

ڕێبەری کۆرس – قۆناغی چوارەم

ناوی مامۆستا: م.ی. بەهزاد موحسین ڕەئوف

پلەی زانستی: مامۆستای یاریدەدەر

ساڵی خوێندن:٢٠٢٣- ٢٠٢٤

پەرتووکی کۆرس
Course Book

1. ناوی کۆرس	ڕێزمانی بەراورد
2. ناوی مامۆستای بەرپرس	بەهزاد موحسین
3. بەش/ کۆلێژ	بەشی زمانی کوردی، کۆلیژی پەروەردە/ شەقلاوە
4. پەیوەندی	ئیمێل: Bahzad.raoof@su.edu.krd
5. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	٢ کاتژمێر تیۆری
6. ژمارەی کارکردن	ڕۆژانی شەممە، چوارشەممە
7. کۆدی کۆرس	
8. پرۆفایەلی مامۆستا	- بەکالۆریۆس لە زمان و ئەدەبی کوردی لە زانکۆی سەلاحەدیین 2003-2002 - ماستەر لە زمانی کوردی لە زانکۆی سەلاحەددین 2009
9. وشە سەرەکیەکان	زمانەوانیی بەراورد، ڕێزمانی بەراورد، خوشکایەتیی زمانی کوردی و فارسی، یاسای ڕۆنانی کار، ڕەگی کار، ئامرازەکان.

10. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:

پێناسەی بابەت: ڕێزمانی بەروارد لە زمانەوانیی کارەکی و بەراوردکاری ، بایەخ بە لایەنە ڕێزمانیە لێکچو و جیاوازەکانی نێوان دو زمان دەدا. هەروەها لە جوارچێوەی میتۆدی بەراوردکاریدا گرنگی بە گۆڕانە زمانیە مێژویی و ئێستاییەکانی نێوان دو زمان یان زیاتر دەدا.

گرنگیی بابەت: ئەم بابەتە درەختی بنجینە و خزمایەتیی زمانەکان نیشان دەدا و ڕادەە و پلەی یەکەمی و دوەمی و.. .هتدی هاوبەشی نێوان ئەو زمانانە دیاری دەکا، کە پێک بەراورد دەکرێن. بەراوردەکەش کارەکیە و بە پێی دۆخ و کەرەستە زمانیەکانی نێوان هەردو زمانەکە بە نمونەوە نیشان دەدرێن و دەسەلمێنرێن.

11. ئامانجەکانی کۆرس

ئامانجی بابەت: ئامانج لە خوێندنی ئەم بابەتە ئەوەیە:

1- قوتابی دوای تەواوبونی کۆرسەکە زانیاریەکی گشتیی لەبارەی زانستی بەراوردکاریەوە دەبێت. دەتوانێ خۆی وەک پسپۆڕێکی زمان لە ئاستی خۆیدا سەرەدەریەکی باش لە کردەی بەراورد بە میتۆدێکی زاننستیانە بکا

2- قوتابی جگە لەو زمانەی کە وەک مەنهەج بۆی دانراوە، تا بەراوردی زمانی "خۆی" کوردی پێ بکا، فێر دەبێ زمانی کوردی بە هەمو زمانێکی تر بکا، گەر فێری بوبێ.

3- قوتابی دەبێتە خاوەن کۆمەڵێك بنەمای زانستی لەم بوارەدا تاکو بەهۆیەوە بتوانێت لێکۆڵینەوە لە بوارەکەدا بکات و پەرە بە بوارەکە و تواناکانی لەو بوارەدا بدات.

4- قوتابی لە میانەی ئەم وانەیە و بەراوردکردنی بە زمانی دوەم، تا ڕاددەیەکی باش فێری زمانی دوەم دەبێ.

12. ئەركەكانی قوتابی

بەگشتی پێویستە قوتابی پابەندی ئەم خاڵانە بێت:

1- ئامادەبونی بەردەوام لە پۆلدا.
2- سەرنجدان و بەشداریکردن لە وانەکاندا.
3- ئامادەبون لە هەمو تاقیکردنەوەکاندا.
4- خستنەڕوی بەشێك لەو سەرچاوانەی بۆ ئەم بابەتە دیاریکراون.

13. ڕێگەی وانەوتنەوە

- سەبارەت بە ڕێگای وانە وتنەوە، ئەم بابەتە پێویستی بە بەکارهێنانی ڕێگای (وانەبێژی+پرسیار و وەڵام+گفتوگۆ+ بەراوردکاری) هەیە.
- لە کەرەستە و هۆیەکانی فێرکردن، وانەکە پێویستی بە (تەختە و ماجیك) هەیە.

14. سیستەمی هەڵسەنگاندن

- لە ماوەی کۆرسەکەدا (2-3) تاقیکردنەوە دەکرێت بە نووسین هەر تاقیکردنەوەیەك لە سەر (20) نمرە دەبێت و دواتر تێکڕا لە سەر (40) دەردەهێنرێت و وەکو نمرەی کۆشش دادەنرێت.
- ئەو قوتابییانەی ڕاپۆرت یان سیمینار پێشکەش دەکەن، نمرەی زیادەیان بۆ دەخرێتە سەر نمرەی کۆشش.

15. دەرئەنجامەکانی فێربوون

بابەتەکە چەند ئامانجێك دەپێکێ:

یەکەم: ئامانجی گشتی: قوتابی زانیاری پەیدا دەکات لەسەر بابەتەکە و دەبێت بە خاوەنی زانیاری و لێهاتویەك سەبارەت بە بەراوردی ڕێزمانی و باشتر ئامادە دەبێ، گەر لە دواڕۆژدا بچێتە ئاستەکانی دیکەی خوێندنی باڵا.

دووەم: ئامانجی تایبەتی:

أ- ئامانجی مەعریفی: قوتابی ئاشنا دەبێت بە بابەتەکانی گۆڕان لە دۆخە ڕێزمانیەکان لە نێوان هەردو زماندا، لە بوارەکانی ئامراز و ڕۆنانی وشە و یاساکانی ڕستەسازی و ئەرکە جیاجیاکانی مۆرفیمەکان.

ب- ئامانجی ویژدانی: قوتابی لایەنگری و خۆشەویستیی بۆ وانەکە بە گشتی و بەشە وانەکان پەیدا دەکات و زەوق و سەلیقەی ئەوەی دەبێت کاتیان بۆ تەرخان بکات و خۆی پێیانەوە خەریك بکات.

ت- ئامانجی ڕەفتاری: قوتابی دەتوانێ لە کاتی پێویست و لە کاتی بون بە مامۆستا یان وانەوتنەوەدا سود لە زانیاریەکانی وەربگرێت و بەکاریان بهێنێ.

16. لیستی سەرچاوە

- **سەرچاوە بنەڕەتیەکان:**

1- ڕێزمانی بەراورد، ساجیدە فەرهادی و شلێر ڕەسول، هەولێر، ٢٠٢٠..
2- یوسف شەریف سەعید، کاری لێکدراو لە کوردی و فارسیدا، نامەی کتۆرا، ز.سەلاحەددین، ١٩٩٨.
3- بەهزاد موحسین ڕەئوف، تێنس لە نێوان زاری ناوەڕاستی زمانی کوردی و فارسیی ستانداردا، نامەی ماستەر، ز.سەڵاحەددین، ٢٠٠٨.
4- عەبدولوەهاب خالید موسا، ڕێزمانی "بون و هەبون" لە زمانی کوردیدا، نامەی دکتۆرا، ز.سەڵاحەددین، ٢٠٠٠.
5- عەبدوڵڵا حوسێن ڕەسول، مۆرفیمە ڕێزمانیەکانی کار، نامەی دکتۆرا، ز.بەغدا، ١٩٩٥.
6- ڕێزمانی کوردی، ئاوڕەحمانی حاجی مارف، هەموو بەشەکانی (ناو، جێناو، ژمارە و ئاوەڵکردار، کار، جێناو..

- **سەرچاوەی سوودبەخش:**

1- جان لاینز، مقدمەای بر معناشناسی زبانشناختی، ترجمە: حسین والە، تهران، ١٣٨٣

2- زین پور، تالقانی، دستور زبان فارسی، تهران، ١٣٦٩.

3- وشەڕۆنان، ئاوڕەحمانی حاجی مارف، 1987.

4- مهدی معینیان، دستور زبان فارسی، تهران، ١٣٦٩.

ناوی مامۆستای وانەبێژ	17. بابەتەکان		
بەهزاد موحسین.. هەفتانە 3 کاژێر	ناوی بابەت	هەفتە	ئامانج
	-ناساندنی بابەتەکە و کۆرسبوک. -زمان و ڕێزمانی بەراورد. - تایبەتمەندیی زمانەوانی بەراوردکار.	هەفتەی یەکەم	
	-زمانەوانیی گشتی و زمانەوانیی تایبەت. -ئەرکی ڕێزمانی بەراورد.	هەفتەی دووەم	
	-بەراوردی کاری ڕابردوی کوردی بە ڕابردوی فارسی. -ڕانەبردوی کوردی بە ڕانەبردوی فارسی.	هەفتەی سێیەم	
	-کار لە نێوان زمانی کوردی و فارسی. -ڕەگی کاری کوردی و فارسی. -کاری کوردی و فارسی لە ڕوی داڕشتنەوە. -کاری ئاسایی و یاریدەدەر.	هەفتەی چوارەم	
	- بەراوردی "هەبون" و "داشتن"ی خاوەنداری.	هەفتەی پێنجەم	

- بەراوردی "هەبون" و "هستیدن"ی وجودی.	هەفتەی شەشەم		
- بەراوردی "بون" و "بودن"ی کەینونە.	هەفتەی حەوتەم		
- بەراوردی "بون" و "شدن"ی سەیرورە.	هەفتەی هەشتەم		
- بەراوردی ئامرازەکان. - ئامرازی "لە".	هەفتەی نۆیەم		
- ئامرازی "بۆ" و "بە"	هەفتەی دەیەم		

18. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت): نیە

تێبینی: بەهۆی ئەوەی قۆناغی چوارەم مانگێگ ڕاهێنانیان هەیە، چوار هەفتە کەمتر دەخوێنن لە قۆناغەکانی تر.

19. تاقیکردنەوەکان

پ1:بەراوردی "دەمهێنا" و " اوردەام" لە ڕوی ڕۆنانەوە بکە؟

پ2: بەرامبەر ئامرازی پەیوەندی "لە"ی کوردی لە زمانی فارسیدا چ ئامرازێک بەکاردێ و چۆن؟

پ3: ئەرکی ڕێزمانی بەراورد چیە؟

20. تێبینی تر: نییە

21. پێداچوونەوەی هاوەڵ